

مقدمه، تصحیح و تعلیقات

مثنوی بهرام و بهروز وقار شیرازی

نویسنده:

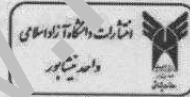
دکتر مهدی نوروز

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور

رضا جلیلی

دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور

سرشناسنامه	: نوروز، مهدی، ۱۳۴۰ -
عنوان قراردادی	: مثنوی بهروز و بهرام .شرح
عنوان و نام پدیدآور	: مقدمه ، تصحیح و تعلیقات مثنوی بهرام و بهروز وقار شیرازی / نویسنده مهدی نوروز ، رضا جلیلی .
مشخصات نشر	: نیشابور: دانشگاه آزاد اسلامی ، واحد نیشابور، ۱۳۹۵ .
مشخصات ظاهری	: ۱۴۲ ص: مصور (بخشی رنگی) .
شابک	: ۱۲۰۰۰۰ ریال 978-964-10-4411-6
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: واژه‌نامه .
موضوع	: وقار شیرازی، احمد بن محمد شفیع، ۱۲۳۲-۱۲۹۸ق. . مثنوی بهروز و بهرام — نقد و تفسیر
موضوع	: شعر فارسی — قرن ۱۳ق. — تاریخ و نقد
موضوع	Persian poetry -- 19th century -- History and criticism
شناسه افزوده	: جلیلی، رضا، ۱۳۶۶ -
شناسه افزوده	: وقار شیرازی، احمد بن محمد شفیع، ۱۲۳۲-۱۲۹۸ق. . مثنوی بهروز و بهرام . شرح
شناسه افزوده	: دانشنامه آزاد اسلامی . واحد نیشابور
رده‌بندی کنگره	: PIR ۷۵۳۷ ۹۰۸۰۰۱۵۶۱۲
رده‌بندی دیوبی	: ۵/۱۴۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۵۲۵۸۶۰

مقدمه، تصحیح و تعلیقات مثنوی بهرام و بهروز وقار شیرازی

نویسنده : مهدی نوروز ، رضا جلیلی

نوبت چاپ : اول

سال چاپ : ۱۳۹۵

قطع کتاب : وزیری

شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه

تعداد صفحات : ۱۴۲

قیمت : ۱۲۰۰۰۰ ریال

چاپخانه : دانشگاه آزاد اسلامی

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۴۴۱۱-۶

آدرس محل نشر و توزیع کتاب : انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور

نیشابور — خیابان پژوهش — مجتمع دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور — دفتر انتشارات واحد

تلفن : ۰۵۱-۴۲۶۲۱۹۰۱-۱۰

حق چاپ محفوظ است .

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	معرفی و نام شیرازی
۱۵	معرفی مثنوی بهرام و بهروز
۱۸	ویژگی‌های سبکی مثنوی بهرام و بهروز
۲۹	آموزه‌های اخلاقی و فرهنگی در مثنوی بهرام و بهروز
۴۳	آموزه‌های عرفانی در مثنوی بهرام و بهروز
۵۵	بررسی فابل در مثنوی بهرام و بهروز
۶۰	معرفی نسخه
۶۱	رسم الخط نسخه
۶۳	روش تصحیح
۶۵	تصویر نسخه
۶۷	مثنوی بهرام و بهروز وقار شیرازی
۱۳۵	گزارش دشواری‌ها (تعلیقات)
۱۴۹	فهرست اشخاص و اعلام
۱۵۲	فهرست مکان‌ها
۱۵۳	منابع و مآخذ

پیش‌گفتار

گستره‌ی ادب فارسی چون محیطی بی‌کران است که کسی را یارای رسیدن به ژرفای آن نیست. اقبال سر، عظمتی که همواره می‌توان گوهری نفیس و ممتاز در آن کشف نمود و به پویندگان عرصه‌ی ادب عرضه داشت. بی‌گمان بخش بزرگی از این گنجینه‌ی ادبی و فرهنگی در میان اورا و آنچه‌ام، تصحیح نشده‌ی خطی پنهان و ناشناس مانده که بهرام و بهروز، اثر فاخر و ارزشمند (قار شیراز)، مثنوی نمونه‌ی خروار است. منظومه‌ای اندرزی و تعلیمی که در ۱۴۴۰ بیت سروده شده و شاعر در گزینش وزن آن (مفاعیلن مفاعیلن فعولن) نیم‌نگاهی به خسرو و شیرین نظامی داشته و در ساختار داستانی آن تحت تأثیر عطار و مولانا و تا حدی نظامی بوده است.

این اثر تعلیمی به خط نستعلیق و در ۱۰۲ صفحه به نگارش درآمده و دارای مضامین اخلاقی و عرفانی فراوانی است که توجه و تأمل در آن می‌تواند در بهایی روحی و معنوی هر خواننده‌ی صاحب بینشی مؤثر باشد؛ زیرا این اثر، مخاطبانش را با سربای از گنجینه‌ی پند و حکمت آشنا می‌کند و چه‌بسا عاملی برای انتقال بسیاری از آموزه‌های کارآبا به خوانندگان می‌شود. افزون بر این، اهالی عام و خاص ادب با چهره‌ی برجسته‌ای آشنا می‌شوند که پیش از این کم‌تر مورد توجه و عنایت قرار گرفته و ذوق درخشان ادبی وی زیر سایه‌ی قریحه‌ی بزرگان ادب پارسی پنهان مانده است. بی‌گمان هر مخاطب بینش‌پژوهی با خواندن این اثر بر عذوبت و روانی کلام وقار و استواری بیان شاعر گواهی خواهد داد. هم‌چنین، آشنایی دانشجویان زبان و ادبیات فارسی با آثار و سروده‌های وقار، راه را برای انجام پژوهش‌های

علمی بیش‌تر درباره‌ی نوشته‌های او باز خواهد کرد. به این اعتبار، بازخوانی و تصحیح مثنوی بهرام و بهروز، بسیار سودمند و مفید خواهد بود.

شیوه‌ی کار در پژوهش حاضر، به این صورت است که در ابتدا بر سبیل اختصار و گزیده‌گویی، درباره‌ی سراینده‌ی اثر، وقار شیرازی، صحبت شده است. در ادامه، درباره‌ی مثنوی بهرام و بهروز و مؤلفه‌های برجسته‌ی آن توضیحاتی داده شده است؛ مواردی چون «آموزه‌ها»، اخلاقی و فرهنگی در مثنوی بهرام و بهروز، «آموزه‌های عرفانی در این اثر» و «بررسی نص فابل در آن». نکاتی هم، در ارتباط با نسخه‌ی تصحیح شده، رسم الخط آن و نیز، شیوه‌ی تصحیح مطرح شده است. پس از ارائه‌ی متن کامل مثنوی بهرام و بهروز، لازم دیده شد تا برای دفعه‌ی نخست، دشواری‌ها که در متن وجود داشت، شرح و تعلیقی کوتاه نوشته شود. در ضمن، برای راحتی کار، اینده جهت دسترسی به تمامی بخش‌های کتاب، فهرستی هم ترتیب داده شد که عبارت هستند از: «فهرست اعلام (اشخاص)»، «فهرست مکان‌ها» و «فهرستی از منابع و مأخذ» که در به‌سر رسیدن این مجموعه از آن‌ها استفاده شده است.

سخن پایانی آن که، باید وقت را غنیمت شمرد و از تمامی کسانی که در به‌ثمر رسیدن این کتاب از هیچ کمکی فروگذار نکردند، سپاس‌گزاران نماییم. به ویژه از سرکار خانم **مژده رستم‌دخت عفتی** که در تایپ تک‌تک صفحات، ریگ ما بوده‌اند. امید است مجموعه‌ای که به خوانندگان فرهیخته و ادب‌پژوه پیشکش می‌شود، در معرفی و شناساندن هرچه بهتر وقار شیرازی و مثنوی گمنام وی، بهرام و بهروز، مؤثر باشد و مورد توجه علاقه‌مندان تیزبین و نکته‌سنج قرار بگیرد.